

Samenvatting discussiepunten

Datum
26 maart 2024

Betreft
Publieke review afsprakenstelsel DSGO: Juridische sessie

Locatie
Youmeet, Utrecht

Bij de juridische review waren medewerkers van de volgende organisaties aanwezig:

Tijd
09:00-12:00

Gemeente Amsterdam, HOMIJ Technische Installaties B.V., SPIE Nederland B.V., TBI, Techniek Nederland.

Discussiepunten

N.B. onderstaande samenvatting geeft de kern van de discussie tijdens de bijeenkomst weer en heeft nog geen besluitvormend of sturend karakter. Ze is daarmee uitsluitend bedoeld als startpunt voor verdere uitwerking en discussie.

Moeten alle partijen die betrokken zijn bij een DSGO-datadienst toetreden tot het DSGO als deelnemer?

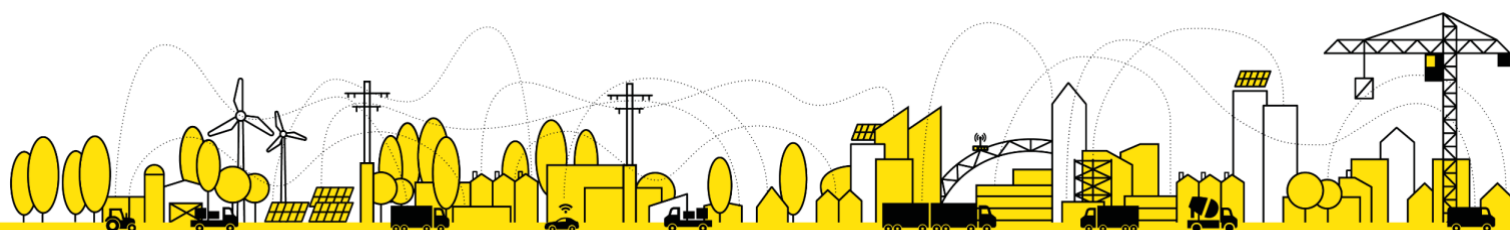
Op dit moment is in het DSGO een onderscheid gemaakt tussen rollen die verplicht zijn deelnemer van het DSGO te worden (datadienstaanbieders en de drie rollen voor marktvoorzieningen) en rollen waarvoor deze verplichting niet altijd geldt (datadienstgebruikers en datarechthebbenden). Wanneer een rol niet als deelnemer is geregistreerd, dient deze wel de DSGO-gebruiksvoorwaarden van toepassing te verklaren en/of te accepteren.

In de schriftelijke review is de wens uitgesproken om dit te wijzigen naar een model waarbij alle bij een datadienst betrokken partijen altijd eerst als deelnemer geregistreerd worden. Bij de behandeling in de juridische sessie waren meer partijen die hier geen bezwaar tegen hadden, zolang dit proces op een laagdrempelige wijze kan gebeuren, zodat dit geen partijen tegenhoudt om gebruik te maken van het DSGO.

Bij de functionele sessie van de publieke review van het DSGO werd het feit dat datadienstgebruikers niet verplicht deelnemers hoeven te worden als belangrijk positieve feature van het DSGO gezien. Hiermee is het laagdrempelig om als datadienstgebruiker te acteren zonder additionele (administratieve) last vanuit de beheerorganisatie. Hiermee kunnen datadienstgebruikers snel aan de slag om te experimenteren met de eerste datadienst. Wegens tegenstrijdigheden in de verschillende sessies, wordt dit onderwerp nog verder verkend en behandeld.

Hoe kan een juridisch bindende deelnameovereenkomst op de meest laagdrempelige wijze vormgegeven worden?

Met het tekenen van de deelnameovereenkomst wordt zekerheid gecreëerd dat een partij te vertrouwen is, zich aan de rechten en plichten van het DSGO heeft gecommitteerd en zich dus aan de afspraken zal houden. Door het tekenen van de deelnameovereenkomst met de beheerorganisatie DSGO, gaat een partij deze juridische verplichting aan jegens alle deelnemers van het DSGO. Hiermee komen ze in de vertrouwde lijst van het DSGO, de lijst die elke deelnemer kan opvragen om te controleren of de partij waarmee zij een transactie aangaat, zich ook gecommitteerd heeft aan de DSGO rechten en plichten, en daarmee dus aan de afspraken houdt).



Samenvatting discussiepunten vervolg

Betreft

Publieke review afsprakenstelsel DSGO: Juridische sessie

Het meest laagdrempelig is ondertekening op afstand, d.m.v. een digitale handtekening. Om tot een geldige digitale handtekening te komen, is het vereist dat beide partijen de wil hebben om zich juridisch te binden, ook wel wilsverklaring. In een passend proces dient het aannemelijk te zijn dat de deelnemer in spe zich bewust aan de rechten en plichten committeert, ook jegens derden. Tevens worden bij een juridisch geldige digitale handtekening dezelfde eisen gesteld als aan een 'natte' handtekening. Zo moet de ondertekenaar geïdentificeerd kunnen worden, moet deze aanwijsbaar tekenbevoegd zijn en moet de handtekening direct verwijzen naar de ondertekende gegevens. In geval van het sluiten van een overeenkomst die (te) laagdrempelig is, kan deze juridisch betwist worden en is mogelijk onduidelijk of er sprake is van een rechtsgeldige overeenkomst omdat de partij kan beargumenteren niet op de hoogte te zijn geweest waar hij/zij voor tekende. Daarmee ontstaat een afbreukrisico in het vertrouwen van het stelsel. Laagdrempeligheid en juridische zekerheid moeten daarom zorgvuldig afgewogen worden.

Tijdens de juridische review is besproken hoe er gekeken wordt naar het tekenen van de gebruiksvoorwaarden middels het aanklikken van een vinkje voldoende is voor een juridisch bindende deelnameovereenkomst. De wijze waarop een overeenkomst digitaal getekend wordt, is vormvrij en kan op iedere gewenste wijze plaatsvinden. Er bestaan verschillende methodes van digitale ondertekening met verschillende betrouwbaarheidsniveaus toegeschreven (zie Europese eIDAS richtlijnen). Op zichzelf is het dus mogelijk om een overeenkomst te tekenen door middel van het zetten van een digitaal vinkje, maar het hangt van de aard en inhoud van de overeenkomst af of deze wijze van ondertekenen juridisch houdbaar is. Omdat veel aangemelde juristen afwezig waren, wordt deze casus separaat nog aan hen voorgelegd.

Welke rechten en plichten vloeien voort uit een deelnameovereenkomst die niet in de gebruiksvoorwaarden staan?

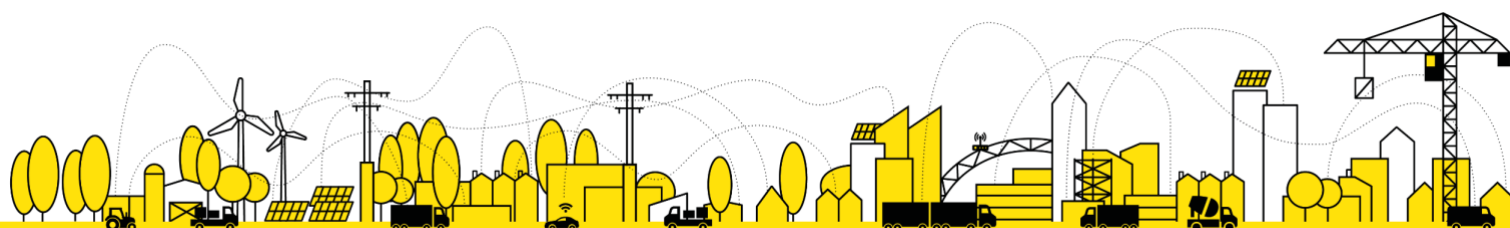
Het verschil zit niet in de rechten en plichten zelf, maar in de scope waarop ze van toepassing zijn.

De gebruiksvoorwaarden zijn steeds slechts van toepassing tussen een bepaalde datadienstaanbieder, datadienstgebruiker en datarechthebbende voor die datadienst waar de voorwaarden op van toepassing worden verklaard.

Met het tekenen van de deelnameovereenkomst conformeert een deelnemer zich juist voor onbepaalde duur aan het gehele afsprakenstelsel en verklaart de partij dus dat de rechten en plichten van toepassing zullen zijn op iedere (toekomstige) datadienst waar de partij in de toekomst bij betrokken is. Deze overeenkomst maakt het voor een derde ook juridisch afdwingbaar dat de partij volgens de rechten en plichten van het DSGO handelt bij een datadienst. De partij gaat de deelnameovereenkomst aan met de beheerorganisatie DSGO, maar bindt zich ook jegens andere (toekomstige) deelnemers en derden.

Mag er in een bilateraal contract afgeweken worden van de overwegingen uit de gebruiksvoorwaarden, en mogen deze de gebruiksvoorwaarden tegenspreken?

Het doel is dat het DSGO voorziet in alle afspraken die benodigd zijn om een datadienst uit te voeren. Het ondertekenen van de deelnameovereenkomst dient daarmee op zichzelf genoeg houvast te bieden om een



Samenvatting discussiepunten vervolg

Betreft

Publieke review afsprakenstelsel DSGO: Juridische sessie

datadienst uit te voeren. Desondanks moet het DSGO ook flexibel zijn zodat het voor een breed scala aan partijen bruikbaar is wanneer zij data willen delen, ongeacht wat de data is of onder welke voorwaarden deze gedeeld wordt.

Om deze doelen te bereiken mogen partijen indien gewenst bilateraal overeenkomen dat ze op enkele punten afwijken van het afsprakenstelsel. Uitzondering hierop zijn de afspraken in het afsprakenstelsel waarin expliciet benoemd wordt dat er niet van afgeweken mag worden, zoals de kern die technische interoperabiliteit garandeert.

Bevat het DSGO overwegingen rondom aansprakelijkheid?

Op dit moment bevat het DSGO maar één overwegingen over aansprakelijkheid. Hierin staat dat deelnemers die betrokken zijn bij een datadienst en in strijd handelen met de afspraken uit het Afsprakenstelsel DSGO aansprakelijk zijn voor schade die andere partijen hierdoor lijden. Mochten partijen aanvullende aansprakelijkheden willen overeenkomen, dan dienen ze onderling te bepalen hoe ze met aansprakelijkheid omgaan. Naar aanleiding van de feedback tijdens de publieke review gaan we het onderwerp aansprakelijkheid uitdrukkelijker opnemen in het afsprakenstelsel. Wanneer partijen willen afwijken van de basis aansprakelijkheid opgenomen in het DSGO dienen ze dit bilateraal te regelen wanneer zij een datadienst aangaan.

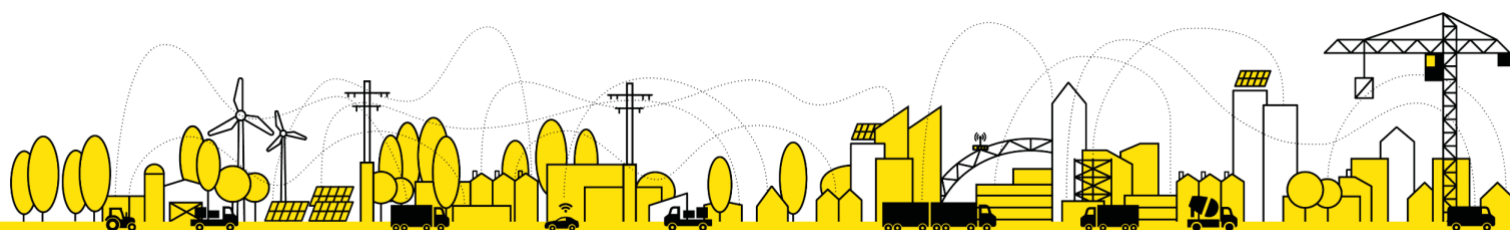
Hoe draagt het DSGO eraan bij dat data jaren nadat het gedeeld is, nog steeds beschikbaar is, en welke garanties kunnen er over de data gegeven worden? We zien graag een rol als een datakluis.

Het DSGO beschrijft de manier waarop data onderling tussen partijen gedeeld kan worden. Garanties over beschikbaarheid van data of termijnen van een aangeboden datadienst zijn onderwerpen waar partijen onderling afspraken over kunnen maken. Het is goed voorstelbaar dat bijvoorbeeld de rol van een datakluis in de toekomst een propositie is die aangeboden wordt in het DSGO (waarbij de kluisaanbieder een datadienstaanbieder is).

Hoe wordt de neutraliteit van een datadienstbroker gewaarborgd wanneer deze ook aanvullende brokerdiensten mag uitvoeren?

Een datadienstbroker in het DSGO mag alleen optreden namens een partij en dus in de hoedanigheid als datadienstbroker geen gebruik maken van ontvangen data voor eigen voordeel. Wel mag een datadienstbroker aanvullende diensten gerelateerd aan zijn rol als datadienstbroker verlenen aan de afnemer van de datadienstbroker als de partijen dit overeenkomen. Iedere actie die een datadienstbroker onderneemt, is in opdracht van de afnemende partij.

Daarnaast wordt in de Data Governance Act een ‘databemiddelingsdienst’ gedefinieerd, die uitsluitend mag acteren in een juridisch gescheiden entiteit die volledig gefocust is op het uitvoeren van databemiddelingsdiensten. Het is nog niet helemaal duidelijk hoe dit vorm krijgt binnen het DSGO.



Samenvatting discussiepunten vervolg

Betreft

Publieke review afsprakenstelsel DSGO: Juridische sessie

Hoe werkt aansprakelijkheid wanneer een derde partij, die niet DSGO-gecertificeerd is, de functionaliteit van een marktvoorziening uitvoert?

In het geval van een DSGO-gecertificeerde marktvoorziening geldt dat wanneer een DSGO-deelnemer schade ondervindt doordat een marktvoorziening zich niet aan de afspraken houdt, de marktvoorziening aansprakelijk kan worden gesteld. Bovendien is er toezicht vanuit de beheerorganisatie op de marktvoorzieningen, dus is het aannemelijker dat partijen zich aan de afspraken houden.

In het geval een derde een vergelijkbare dienst uitvoert, maar geen DSGO-gecertificeerde marktvoorziening is, geldt dat wanneer er schade wordt ondervonden door een niet DSGO-gecertificeerde marktvoorziening, dan kan de partij die gekozen heeft om deze activiteiten uit te besteden aansprakelijk gesteld worden. Het is daarna aan deze partij om dit te verhalen aan de partij waaraan activiteiten zijn uitbesteed, maar dit gaat buiten de scope van het DSGO om.

Zijn de huidige licenties voldoende gedetailleerd beschreven dat deze juridisch stand houden wanneer ze in een situatie in twijfel worden getrokken?

De begrippen in de licenties zoals “commerciële doeleinde” laten nu nog te veel ruimte voor interpretatie, vandaar dat deze voor de release van het afsprakenstelsel versie 0.9 aangescherpt worden. Deze blijven overeenkomen met de iSHARE licenties, alleen worden de vertalingen aangescherpt waardoor minder ruimte voor interpretatie ontstaat.

Wie nemen er zitting in de Change Advisory Board en de Gebruikersraad?

De samenstelling van het Change Advisory Board (CAB) en de Gebruikersraad bestaat uit de (toekomstige) deelnemers van het DSGO. Zowel de CAB, als de Gebruikersraad bestaat uit een vaste groep van de deelnemers om constante kennisopbouw en evenwichtige besluitvorming te borgen. Onder de CAB kunnen diverse werkgroepen plaatsvinden, afhankelijk van het ingebrachte onderwerp. De samenstelling van deze werkgroepen kan wisselen en wordt bepaald afhankelijk van de agenda (denk aan expertise/deelsectoren). Het is de ambitie om een goede vertegenwoordiging van de gehele sector plaats te laten nemen in de CAB en de Gebruikersraad. Voor meer informatie zie [Governance](#).

Mocht je interesse hebben om plaats te nemen in de Change Advisory Board neem dan contact op met Jorrit Penninga (jorrit.penninga@digigo.nu). Hij is binnen het DSGO-programma verantwoordelijk voor het beheer en de governance van het DSGO.

